

9. Partijvernieuwing

1. Inleiding

Ruim dertien jaar geleden leidden de fusiebesprekingen tussen GPV en RPF tot de ChristenUnie. Er zijn in betrekkelijk korte tijd allerlei beslissingen genomen over partijstructuur, kerndocumenten, partijbureau, wetenschappelijk instituut, financiën, bemensing enz.

Ondertussen zijn de maatschappelijke ontwikkelingen doorgedaan en de politieke verhoudingen in Nederland sterk gewijzigd. Het is goed om als partij te vernieuwen, om in te spelen op de eisen die de huidige omstandigheden aan ons stellen. In de hierna volgende voorstellen, zal het vooral gaan om structuuraspecten van de partijorganisatie.

Het Landelijk Bestuur is voornemens om later in dit kalenderjaar ook vernieuwingen voor te stellen in onze kerndocumenten.

Dit alles heeft als doel om met Gods hulp als frisse en eigentijdse partij de enorme uitdagingen van onze tijd aan te gaan.

2. Samenvatting

Het Landelijk Bestuur is er van overtuigd dat het nodig is om een aantal vernieuwingen in de partij aan te brengen. Het bestuur wordt daarin gesteund door de werkconferentie van leden die op 30 november 2012 is gehouden.

De belangrijkste aanleiding is dat de context waarin de ChristenUnie opereert sterk is veranderd, terwijl de partij nog grotendeels georganiseerd is, zoals de ARP dat een eeuw geleden ook was. We leven in een sterk geseculariseerde samenleving, die grotendeels ontzuild is. Het is een netwerksamenleving waarin instituties als verenigingen een andere rol en verschijningsvorm krijgen. De mondigheid van de burger neemt, mede door de *social media*, nog steeds toe. Achterbannen zijn niet statisch, loyaliteiten vluchtig en kiezers zijn veelal zwevend.

De structuur en ook de cultuur van de ChristenUnie sluit onvoldoende aan bij deze context.

Elke politieke partij, dus ook de ChristenUnie heeft als doel om intermediair te zijn tussen kiezers en gekozenen. De vernieuwingen die het Landelijk Bestuur in dit stuk voorlegt aan het Uniecongres hebben tot doel om de verbinding tussen kiezers en gekozenen beter waar te kunnen maken. Dan wordt de ChristenUnie een meer dynamische en bruisende partij waar op zowel plaatselijk als provinciaal en landelijk niveau christenen toe worden aangetrokken om zich in te zetten en uit te spreken.

Daartoe is het belangrijk dat individuele leden op congressen, maar ook via internet kunnen meespreken en meestemmen over politiek belangrijke zaken. Ook wordt de interne partijdemocratie en de debatcultuur verbeterd door ledenraadplegingen mogelijk te maken.

Om dit mogelijk te maken zijn behoorlijk ingrijpende statuten en reglementswijzigingen nodig. Op het Uniecongres van 13 april wordt besloten over de richting van verandering van deze documenten. Op het Uniecongres van 23 november worden de documentwijzigingen in stemming gebracht.

3. Geschiedenis

N.a.v. de Tweede Kamerverkiezingen van juni 2010 is er een evaluatierapport gemaakt onder de titel 'Met hart en ziel'. Een belangrijk hoofddeel van dat rapport ging over binding en herkenning; binding van leden/kiezers aan de partij en herkenning door de leden/kiezers van hun volksvertegenwoordigers.

De eerste drie aanbevelingen uit dat rapport luiden:

- 1. De ChristenUnie heeft een eigen achterban van betrokken en overtuigde christenen die de vaste basis vormt van de partij. De ChristenUnie moet blijven investeren in deze achterban, hen bij de partij betrekken en ook jongeren en ondernemers blijven boeien en binden.*
- 2. Kiezers moeten zich met de politiek van de ChristenUnie kunnen identificeren en het gevoel hebben dat maatschappelijke problemen door de partij worden opgepakt.*
- 3. In het kader van de versterking van het grondvlak moet in alle regio's de aandacht permanent gericht zijn op de werving van leden en de versterking van kiesverenigingen en Provinciale Unies.*

Het Landelijk Bestuur heeft als reactie op dit rapport een notitie geschreven 'Met hart en ziel verder', die op het Uniecongres van mei 2011 is besproken. Daarin staat o.a.:

Het is belangrijk dat de partij steeds meer een netwerkorganisatie wordt waarin allerlei verticale, horizontale en diagonale verbanden ontstaan en opbloeien. Het Landelijk Bestuur vraagt zich af of de huidige partijstructuur, een vereniging van kiesverenigingen, wel de meest adequate structuur is. Het bestuur wil de mogelijkheden onderzoeken om de ChristenUnie om te vormen tot een ledenpartij, zoals vrijwel alle andere politieke partijen in Nederland. Als dit een begaanbare weg blijkt te zijn, wil het bestuur in de toekomst met een voorstel hierover komen.

Na 2011 is het Landelijk Bestuur eerst verder gegaan met de vernieuwing van de bestuursstructuur met daarin een kleiner krachtadig bestuur en een betere verbinding met het grondvlak door een grote participatie van de voorzitters van de Provinciale Uniebesturen. Vervolgens werd alle aandacht van het vernieuwde bestuur opgeslokt door de Tweede Kamerverkiezingen van september 2012.

In het najaar van 2012 heeft het bestuur zich over de partijstructuur gebogen en besloten er een werkconferentie aan te wijden, waarvoor alle partijleden zijn uitgenodigd. Deze is op 30 november gehouden met ongeveer 120 aanwezigen. Prof. dr. Ruud Koole hield een inleiding over 'Het functioneren van partijorganisaties'. Vicevoorzitter Klaas Tigelaar hield een inleiding over 'Partijstructuur, nog toekomstbestendig?' Daarna werd in een vijftal groepen doorgesproken om de verschillende knelpunten van de partijorganisatie aan te geven en bouwstenen voor verbetering aan te dragen.

Uit deze bijeenkomst konden de volgende bouwstenen worden geformuleerd:

1. Het Uniecongres omvormen tot Ledencongres in hybride vorm (dat betekent stemrecht van individuen én van plaatselijke afdelingen)
2. Differentieer tussen leden en sympathisanten
3. Denk na over mogelijke lijsttrekkerverkiezingen
4. Meer debatten organiseren
5. Zoek naar mogelijkheden om kennis van leden in de partij in te brengen
6. Nieuwe vormen van scholing en vorming ontwikkelen om niveau vertegenwoordigers te verhogen

Deze voorstellen zijn vervolgens door het Landelijk Bestuur besproken en verwerkt in het voorstel dat nu voorligt.

4. Aanleiding

Er zijn verschillende aanleidingen om juist nu te spreken over partijvernieuwing. De huidige partijstructuur betreft een structuur die de oprichters van onze partij, de verenigingen GPV en RPF, ruim 13 jaar geleden gewend waren.

Nu is het voor een partij altijd goed om zich met enige regelmaat af te vragen of de huidige structuur nog voldoende actueel en toekomstbestendig is. Maar daarnaast is er een interne en een externe aanleiding om dit te doen.

1. Intern: er bestaat een verschil tussen de partij "op papier" en de partij "in de praktijk";
2. Extern: de maatschappelijke context waarin wij partij zijn is veranderd en verandert nog steeds.

Ad 1. Verschil tussen partij op papier en partij in de praktijk

Partijstructuur

Het is goed om allereerst een korte beschrijving te geven van de huidige praktijk.

Er zijn ruim 200 kiesverenigingen met de naam ChristenUnie. De kiesverenigingen hebben natuurlijke personen als leden. Ze staan ingeschreven bij de KvK en hebben statuten. Ze zijn niet vrij om zelf de tekst van de statuten te kiezen, willen ze de naam ChristenUnie dragen (art. 4 lid 2 statuten landelijke ChristenUnie).

Nieuwe leden melden zich in veruit de meeste gevallen aan bij het landelijke partijbureau; contributie wordt landelijk geïnd, landelijk wordt subsidie verkregen. Een deel (19%) van de ontvangen contributie wordt afgedragen aan de kiesverenigingen. Een kleiner deel (6%) wordt afgedragen aan de Provinciale Unies. Provinciale Unies hebben in tegenstelling tot kiesverenigingen geen rechtspersoonlijkheid. Het is een samenwerkingsverband van kiesverenigingen (een afdeling van de landelijke ChristenUnie), met bevoegdheden die vergelijkbaar zijn met die van kiesverenigingen, zoals het vaststellen van een verkiezingsprogramma en een kandidatenlijst. De landelijke vereniging ChristenUnie heeft net zoveel leden als er kiesverenigingen zijn. Natuurlijke personen kunnen geen lid van de landelijke vereniging zijn. De beslissingsbevoegdheid van de landelijke vereniging ligt bij het Uniecongres. Op het Uniecongres stemmen afgevaardigden van kiesverenigingen, gewogen naar omvang van de kiesvereniging in ledental, over de belangrijke zaken binnen de partij, zoals: benoeming landelijke bestuursleden, vaststellen kandidatenlijsten Tweede Kamer, Europees Parlement en in de toekomst ook van de Eerste Kamer, en het landelijke en Europese verkiezingsprogramma.

Functioneren van de partij

Je kan onderscheid maken tussen lokaal en landelijk functioneren van de partij.

Lokaal

De Provinciale Unie-besturen hebben een inventarisatie gedaan van het functioneren van de kiesverenigingen en hun fracties.

De conclusies zijn in grote lijnen deze:

- het fractiewerk gaat goed, ook qua bemensing en ondersteuning;
- de relaties tussen besturen en fracties zijn meestal ook goed;
- het is moeilijk bestuursleden te vinden, hetgeen resulteert in onvolledige besturen en ongewenste dubbelfuncties;
- waar weinig actieve besturen zijn, worden weinig cursussen gevolgd en worden websites slecht bijgehouden;
- er is een slechts kleine kring actieve leden rond besturen en fracties;
- er is al sinds 2008 een jaarlijks afnemend aantal leden.

Landelijk

Op Unie- en Ledencongressen komen ongeveer 450 mensen. Het vereiste quorum van 50% aanwezigheid van alle kiesverenigingen is altijd gehaald, meestal zelfs ruim. Verschillende enquêtes hebben aangetoond dat de door vertegenwoordigers van kiesverenigingen ingenomen standpunten en hun stemgedrag in de meeste gevallen niet is voorbesproken met de leden van de kiesvereniging. Vaak zelfs niet met de medebestuursleden.

Gewone leden (natuurlijke personen) kunnen niet stemmen op Uniecongressen, wel op Ledencongressen. Op Ledencongressen worden echter geen besluiten genomen. Willen gewone leden invloed hebben op landelijke zaken, dan moet dat door beïnvloeding van hun bestuursleden op de kiesvereniging of (nog veel effectiever) door zelf bestuurslid te worden.

In de tabel hieronder worden een aantal aspecten van onze partijorganisatie zoals die in de documenten staat vergeleken met de praktijk.

Onderwerp	Op papier	In de praktijk
Contributie	In eerste instantie aangelegenheid voor kiesverenigingen (kiesverenigingstatuten)	Contributie wordt centraal vastgesteld (door Uniecongres) en geïnd (door partijbureau)
Afdrachten	De kiesverenigingen dragen een deel van de contributieopbrengsten af aan de landelijke organisatie	De landelijke organisatie draagt een deel (19%) af aan de kiesverenigingen

Onderwerp	Op papier	In de praktijk
Statuten	Iedere vereniging is in principe vrij om haar statuten vast stellen of te wijzigen	Kiesverenigingen zijn gebonden aan een landelijk voorgeschreven model waar niet van kan worden afgeweken
Lidmaatschap	Kiesverenigingbesturen zijn verantwoordelijk voor de toelating van leden van de kiesverenigingen	Mensen komen in veruit de meeste gevallen binnen via de landelijke organisatie (website/ belacties).
Lidmaatschap	Personen die buiten Nederland wonen, zijn uitgesloten van het lidmaatschap	Personen die buiten Nederland wonen, functioneren binnen de partij
Lidmaatschap	Kiesverenigingen zijn lid van de landelijke ChristenUnie	Natuurlijke personen voelen zich lid van de landelijke ChristenUnie
Stemrecht Uniecongres	Afgevaardigden van kiesverenigingen worden geacht namens hun vereniging te spreken en te stemmen	Afgevaardigden overleggen niet of nauwelijks met de leden van hun vereniging, spreken en stemmen vaak naar eigen inzicht.

Er is dus een discrepantie tussen de papieren werkelijkheid (personen zijn lid van een kiesvereniging en niet van een landelijke partij) en de praktijk dat het ledenbeleid op landelijk niveau is geregeld. Ook strookt de structuur niet bij het beleven van waarschijnlijk de meeste individuele leden, namelijk dat ze lid zijn van een landelijke partij.

Ad 2. Een veranderende maatschappelijke context

Er zijn maatschappelijk twee processen aan de gang die relevant zijn: ontzuiling en de-institutionalisering.

Ontzuiling

De ontzuiling is al lang geleden (na de Tweede Wereldoorlog) ingezet en grotendeels voltooid. De christelijke zuil of deelen daarvan hebben echter het langst standgehouden. De bevindelijk-reformatorische zuil, met als politieke verschijningsvorm de SGP, staat nog fier overeind en begint nu pas de eerste verschijnselen van ontzuiling te vertonen.

De ChristenUnie is onderdeel van de orthodox-christelijke zuil, die lang heeft standgehouden, maar nu ook aan het afbrokkelen is.

Het CDA is onderdeel van de grotendeels geseclariseerde PC en RK zuil, waar de vergruizing bij het oprichten van het CDA al ver gevorderd was.

De-institutionalisering

Een vergelijkbaar proces is de de-institutionalisering, de verminderde binding van mensen aan instituties. Langdurige verbintenissen en verplichtingen worden niet gemakkelijk aangegaan. Lid worden van een vereniging doe je alleen als je er een direct nut van ontvangt (ANWB, KNVB) en niet om steun te geven aan een goed doel (NM, WWF).

Mensen van de huidige generatie, christen of niet-christen, worden weliswaar niet snel lid, maar is vaak wel beschikbaar voor kortlopende zaken, zonder lange termijn verplichting. Vooral ook als je persoonlijk wordt aangesproken, als er een beroep op je expertise wordt gedaan en als het 'leuk' is. We ontwikkelen steeds meer in de richting van een netwerksamenleving, waar instituten als verenigingen het moeilijk hebben.

Wat betekent dit voor ons? Tot nu toe hebben we, vergeleken met andere politieke partijen, relatief veel leden (24.000) vergeleken met ons electoraat (300.000).

We hebben veel leden die lid geworden zijn om steun te betuigen voor de christelijk-principiële lijn van de partij. Deze groep steunleden is belangrijk voor ons omdat ze de partij meer body geven, financieel

bijdragen en een menskracht-potentieel vormen. We moeten daarom ons uiterste best blijven doen om leden te blijven werven en bestaande leden vast te houden.

Op basis van de algehele ontwikkeling moeten we echter rekening houden met een structureel neergaande lijn van het aantal leden. Door de afbrokkeling van de orthodox-christelijke zuil zullen we steeds meer een 'gewone' partij worden met zwevende kiezers en met een afnemend aantal steun-leden en een toenemend percentage actieve leden.

Dit hoeft echter niet te betekenen dat we als partij ook afnemen in vitaliteit en slagkracht. Als we tenminste op tijd inspelen op ontwikkelingen en keuzes durven te maken.

Voor de ledenwerving betekent dat bijv. dat we naast het lidmaatschap ook de vriendschap hebben 'vrienden van de ChristenUnie'. Dan kunnen mensen steun geven aan het christelijk-principiële geluid van de partij zonder de verplichtingen van het lidmaatschap.

5. Partijvernieuwing

Wat voor partij staat ons voor ogen?

Christenen zijn vanuit hun geloof actief in de maatschappij. Ze doen dat vooral via christelijke maatschappelijke organisaties. De ChristenUnie wil graag de politieke spits vormen van deze maatschappelijke beweging. Vanuit de basiswaarden van het christelijk geloof, wil de partij samen met de organisaties maatschappelijk er toe doen en zo een zoutend zout zijn.

Als partij wil de ChristenUnie dynamisch en aantrekkelijk zijn, een partij waar christenen zich graag bij aansluiten om christelijke politiek op alle niveaus mede vorm te geven en/of te ondersteunen.

Lokaal bruist het en er worden mensen gevonden die zich in willen zetten om lokale politiek vorm te geven. De leden zijn actief in lokale netwerken en zorgen zo voor verankering van de partij in de samenleving

Zijn mensen vooral geïnteresseerd in landelijke of internationale politiek, dan zijn ze welkom en kunnen meedoen met landelijke discussies en ook meestemmen over bijv. verkiezingsprogramma's. Mensen die de ChristenUnie als een 'goed doel' willen ondersteunen, worden daartoe van harte en passend bij hun beleving toe uitgenodigd.

Jongeren worden gestimuleerd om actief hun plek als christenen in de maatschappij in te nemen. Binnen de partij zijn ze welkom en worden ze serieus genomen.

Voor de partijstructuur betekent dit dat we het voor politiek geïnteresseerden toegankelijk en aantrekkelijk moeten maken om mee te denken en te spreken. Zowel lokaal als landelijk.

- Lokaal is de drempel bij goed functionerende kiesverenigingen *structureel* niet hoog om actief te worden. *Cultureel* kan er nog wel een drempel zijn als er een uitstraling is van grijze 50+ mannen, die een jaarbegroting goedkeuren in kerkzaaltjes. Alternatieve kiesvereniging activiteiten als zomerborrels met introducés, vergaderingen op aantrekkelijke locaties, raadpleging via internet kunnen gestimuleerd worden.
- Landelijk doen we er veel aan om *cultureel* de drempel laag te houden met aantrekkelijke en afwisselende voor-elk-wat-wils congressen. *Structureel* is de vereniging-van-verenigingen-structuur wél een drempel voor politiek geëngageerden om mee te spreken over politieke issues. De structuur van afgevaardigden die namens hun kiesvereniging op een landelijke vergadering twee keer per jaar mogen spreken en stemmen, lijkt steeds minder te passen in een tijd van internetpanels en mondige burgers.

Wat willen we bereiken met de voorgestelde vernieuwingen?

- De ChristenUnie heeft goed functionerende, zelfstandige plaatselijke afdelingen, die hun menskracht-potentieel goed benutten en vacatures weten te vullen. Ze staan midden in de samenleving en zijn actief in allerlei netwerken.
- Het is voor maatschappelijk en politiek geëngageerde christenen, jong en oud, gemakkelijk en aantrekkelijk om op elk niveau van de partij actief te worden.
- Er zijn toegankelijke en aantrekkelijke mogelijkheden voor leden en kiezers om te debatteren, mee te spreken en te stemmen over belangrijke politieke keuzes van de partij.

- Kortom, de ChristenUnie is een dynamische, bruisende partij waar op zowel plaatselijk als provinciaal en landelijk niveau christenen met verschillende achtergronden en van allerlei leeftijden naar toe worden getrokken om zich in te zetten en uit te spreken.

6. Concrete voorstellen

Partijvernieuwing heeft cultuur- en structuuraspecten, die met elkaar samenhangen. De nadruk in deze voorstellen ligt op de structuurvernieuwingen.

Structuur

1. Alle leden van kiesverenigingen worden lid van de landelijke vereniging ChristenUnie.
2. De ChristenUnie wordt als partij gevormd van een vereniging van kiesverenigingen (rechtspersonen) naar vereniging van leden (natuurlijke personen).
 - a. alle kiesverenigingen worden formeel en in principe één-op-één omgezet in afdelingen zonder rechtspersoonlijkheid en eigen statuten.
 - b. de afdelingen hebben de bevoegdheden die kiesverenigingen op dit moment hebben (vaststellen eigen bestuur, kandidatenlijst, verkiezingsprogramma), maar dan vergelijkbaar met hoe de Provinciale Unies nu zijn georganiseerd.

Toelichting

Een belangrijk onderdeel van de partijvernieuwing is dat er meer invloed en zeggenschap bij individuele leden komt te liggen. Niet alleen op lokaal niveau, waar dat al het geval is, maar ook op provinciaal en landelijk niveau. Daarvoor is het nodig dat het verenigingsprincipe verandert en de ChristenUnie een vereniging van 'natuurlijke personen' wordt. In het hierboven opgenomen schema wordt duidelijk dat de dagelijkse praktijk van onze vereniging al erg lijkt op dit principe, maar de formele, beschreven praktijk nog niet. De nu toebedeelde taken en verantwoordelijkheden op lokaal niveau blijven in principe onaangetast. De nieuwe 'afdeling' functioneert de facto hetzelfde als de huidige kiesvereniging.

Lidmaatschap en lidmaatschapsrechten

3. Het onderscheid tussen Uniecongres en Ledencongres vervalt. Er is voortaan één partijcongres.
4. Voor het stemrecht op de partijcongressen moet besloten worden wie de wettelijke "algemene vergadering" (nu het Uniecongres) vormen: de leden, eventuele afgevaardigden of een combinatie daarvan. Daarbij kunnen de volgende varianten worden onderscheiden:
 - a. Een "one man one vote"-systeem
Ieder lid dat op het partijcongres heeft één stem; alle stemmen tellen even zwaar. Leden stemmen over alle onderwerpen waarover een algemene vergadering bevoegd is.
 - b. Een hybride stelsysteem
Naast leden hebben ook afgevaardigden van de plaatselijke afdelingen stemrecht. Daarbij worden de stemverhoudingen nader geregeld:
 - tussen de leden en de afgevaardigden (bijvoorbeeld: hun stemmen zijn 50-50 verdeeld, of afgevaardigden verdelen een stemmentotaal van in totaal 1% van het totaal aantal leden (dat is nu zo'n 240)).
 - tussen de afgevaardigden onderling (bijvoorbeeld: het huidige systeem van relateren aan grootte van de kiesvereniging handhaven, of iedere afdeling één stem geven)
 - c. Een differentiatie systeem
In deze derde variant komen weliswaar zowel leden als afgevaardigden voor, maar gaan ze -in tegenstelling tot het hybride stelsysteem- over verschillende onderwerpen. Dit systeem past bij de gedachte dat het gemiddelde lid veel meer geïnteresseerd is in politieke processen, dan in partij-organisatorische. Ruwweg komt het er op neer dat:

- leden stemmen over politieke zaken (zoals resoluties, verkiezingsprogramma, kandidatenlijsten) en statutaire zaken (zodat wijzigingen in bevoegdheden en taken van de leden altijd door henzelf beoordeeld worden)
- afgevaardigden stemmen over huishoudelijke zaken (zoals goedkeuring jaarrekening, bemensing commissies e.d.). Ook hier geldt dat de stemverhouding tussen de afgevaardigden (net als bij het hybride stelsysteem) nader moet worden geregeld.

In deze variant is het denkbaar dat over de huishoudelijke zaken een uur voor aanvang van het daadwerkelijke partijcongres wordt vergaderd.

In schemavorm:

	One man one vote-systeem		Hybride systeem		Differentiatie systeem	
	Leden	Afgevaardigden	Leden	Afgevaardigden	Leden	Afgevaardigden
Huishoudelijke onderwerpen	wel	niet	wel	wel	Niet	wel
Politieke onderwerpen	wel	niet	wel	wel	Wel	niet
Statutaire zaken	wel	niet	wel	wel	Wel	niet

Het Landelijk Bestuur wil de drie mogelijkheden voorleggen, maar heeft zelf een duidelijke voorkeur voor het 'differentiatie-systeem'. Dit systeem legt duidelijk het eigenaarschap van de vereniging daar waar het hoort, namelijk bij de leden. De huishoudelijke zaken betreffen voor een belangrijk deel financiële zaken, die de lokale besturen rechtstreeks raken. Vandaar dat lokale en eventueel ook provinciale afgevaardigden hierover beslissingsbevoegdheid zouden moeten krijgen.

Cultuur en interne democratie

5. De debatcultuur en de participatie van leden wordt verbeterd. Voor ledenraadpleging en mogelijk ook voor stemmingen wordt internet een mogelijkheid.
6. Voor de verschillende verkiezingen is een ledenraadpleging over de lijsttrekker een gewenste mogelijkheid. De kandidaten moeten een minimum aantal (bijv. 50) steunhandtekeningen hebben van leden.

Opmerking

Ledenraadpleging voor de functie van de partijvoorzitter acht het Landelijk Bestuur niet wijs. Sterker: het bestuur heeft het Uniecongres in mei 2012 geïnformeerd het huidige systeem van verkiezing na dubbele voordracht te willen veranderen naar een systeem van enkelvoudige voordracht. Het punt zal worden meegenomen met de algehele statutenwijziging als gevolg van de partijvernieuwing.

7. Scholing en vorming van ChristenUnie-vertegenwoordigers is niet meer een vrijblijvende zaak. Besturen hebben een inspanningsverplichting om hun fractieleden, maar ook zichzelf bij te scholen.

7. Proces

Uniecongres 13 april 2013

Het Landelijk Bestuur wil graag de mening over de voorstellen horen en ze in stemming brengen, waarbij instemming wordt gevraagd voor de structuurwijziging en een keuze moet worden gemaakt tussen variant 4a (one man one vote), 4b (hybride) of 4c (differentiatie).

Tussen 13 april en 23 november

Als de voorstellen over partijvernieuwing worden goedgekeurd, moeten deze worden verwerkt in statuten- en reglementswijzigingen.

Uniecongres 23 november 2013

Voorstellen tot aanpassing statuten en reglementen. De nieuwe structuur gaat per 1 jan. of 1 juli 2014 in.